

Είδη γραφής

Οι μαθητές στην πρώτη τάξη χρησιμοποιούν την πλάκα.

Γράφουν με το κονδύλι.

Σβήνουν με ένα σφουγγαράκι

και οι πιο τυχεροί έχουν λαγοπόδαρο

(η άκρη από το ποδαράκι του λαγού που είναι πολύ μαλακιά και επομένως κατάλληλη για να σβήνεις).

Στις μεγαλύτερες τάξεις χρησιμοποιούν κονδυλοφόρους με μεταλλικές πένες.

Κουβαλάνε μαζί τους τα μελανοδοχεία.

Για να μη κάνουν μουντζούρες έχουν στυπόχαρτα.

Τα μολύβια είναι ακριβά γι' αυτό τα σπάνε και τα μοιράζονται.

Οι ξύστρες είναι σπάνιες.

Χρησιμοποιούν μαχαιράκι ή ξυραφάκι.

Για σβήστρα συχνά χρησιμοποιούν ψίχα από ψωμί.

Οι ξυλομπογιές κυκλοφορούν σε πολύ μικρά κουτάκια για να είναι φθηνές.

Πηγές και μαρτυρίες:

Πού έγραφαν οι μαθητές;

Όταν πρωτοπήγα σχολείο, το 1942, τα παιδιά της Α΄ Δημοτικού μάθαιναν να γράφουν πάνω στην πλάκα, με το κοντύλι... Κι ήταν όμορφη αυτή η περιπέτεια της πλάκας και του κοντυλιού: έγραφες και έσβηνες με το σφουγγαράκι σου, ώσπου να πετύχεις τα στρογγυλά και καθαρά γράμματα που θα σου εξασφάλιζαν το «εύγε» της δασκάλας. Οι μαθητές εγκατέλειπαν την πλάκα με το κοντύλι κι άρχιζαν να γράφουν με μολύβι από τη Β΄ τάξη και μετά. Ο πιο συνηθισμένος τύπος μολυβιού ήταν το «Faber No 2», το οποίο τα παιδιά, είτε για να «φτουράει» είτε για να το μοιραστούν με τα αδέρφια τους, το έκοβαν σε δύο, πολλές φορές και σε τρία κομμάτια. Το έξυναν με μαχαιράκι ή με χρησιμοποιημένο ξυραφάκι, όταν η μύτη έλιωνε ή έσπαγε, αφού ου ξύστρες, ειδικά στα χωριά, ήταν σπάνιες. Εκτός όμως από τα «Faber No 2», κυκλοφορούσαν κι άλλες μάρκες μολυβιών με κίτρινες και μαύρες ρίγες, γαλάζιες και άσπρες ή κόκκινες και άσπρες, ενώ υπήρχαν και τα μονόχρωμα μολύβια με μεταλλικό καπάκι στη μύτη για να μη σπάει. Οι γόμες έβγαιναν σε διάφορους τύπους: μονόχρωμες για να σβήνουν μόνο το μολύβι ή δίχρωμες, όταν κυκλοφόρησαν τα στιλό διαρκείας, για να σβήνουν μολύβι από τη μια πλευρά και στιλό από την άλλη.

Λευτέρης Παπαδόπουλος, από το βιβλίο του Αλέξη Δημαρά και της Βάσως Βασιλού-Παπαγεωργίου (2008)., Από το κοντύλι στον υπολογιστή, Αθήνα: Εκδ. Μεταίχμιο.

Ήταν εύκολο να γράψουν;

Αυτά τα μέσα που χρησιμοποιούσαμε ως μαθητές για το γράψιμο ήταν δύσκολα και προβληματικά στη χρήση τους. Απαιτούν μεγάλη προσοχή στην λεπτομέρεια.

Να προσαρμόσεις την πένα κανονικά στον κονδυλοφόρο για να ρίχνει όση μελάνη χρειάζεται.

Να βουτάς την πένα στο μελανοδοχείο με προσοχή, ώστε να μη χυθεί μελάνη έξω και να μουτζουρώσει το γραπτό...
Να μην σπάσει το μελανοδοχείο και μουτζουρωθούν όλα.

Παναγιώτης Ντζουροπάνος, συνταξιούχος δάσκαλος.

Το στυπόχαρτο και το ντυπόν

Απαραίτητο ήταν και το «**στυπόχαρτο**» που το αγόραζαν από ειδικό κατάστημα στη πόλη μαζί και τα μελάνια, και οι μαθητές το είχαν στην σάκα τους.

Οι δάσκαλοι ή και τα πιο πλούσια παιδιά στο σπίτι τους το στυπόχαρτο το τοποθετούσαν σε ειδική μεταλλική βάση η οποία λεγόταν «**ντυπόν**».

Δεν μπορούσαν να κλείσουν το τετράδιο αν το μελάνι δεν είχε στεγνώσει καλά, γιατί θα έκανε μουτζούρες.

Τα φτωχά παιδιά που δεν είχαν τη δυνατότητα να διαθέτουν ντυπόν αλλά ούτε καν στυπόχαρτο, έκαναν το εξής:

Έπαιρναν λίγη στεγνή και λευκή στάχτη από τη παραστιά, την έριχναν πάνω στο χυμένο μελάνι, εκείνη αμέσως το απορροφούσε, οπότε στη συνέχεια τίναζαν τη στάχτη και έπεφτε κάτω η σκόνη!

Βασίλης Αγγέλης, δάσκαλος.

Δείτε είδη γραφής από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

<https://ekedisy.gr/en/category/silloges/alla-antikimena-scholikis-zohs/>